A°. 1841. N°. 193.

ARNHEMSCHE COURANT.

(De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Zondag, Dingsdag, Woensdag, Donderdag* en *Zaturdag*, is *f* 5 in de drie maanden. —)

DONDERDAG 30 SEPTEMBER.

(De prijs der Advertentiën is, van *een* tot *vijf* regels *f* 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.)

Raad van eenen vader aan eenen zoon, bij deszelfs verheffing tot minister in een' constitutionelen staat.

Zoo staat gij daar u thans, mijn waarde zoon, waar ik u reeds lang wenschte, aan het hoofd van een ministerieel departement. Gij zijt minister. En uwe vlugheid van geest, uwe gemakkelijkheid van werken, uwe natuurlijke bespraaktheid, uwe onverschilligheid omtrent politische stelsels en beginsels, gevoegd bij de studiën welke gij herhaaldelijk en veelvuldig gemaakt hebt, doen mij vertrouwen dat gij een goed minister zijn zult. Evenwel hoorde ik u gisteren aanmerken dat het hoe langer hoe moeijelijker werd minister te wezen, en dat het in een' constitutionelen staat thans waarlijk heksenwerk was. Ik besloot u deswege eenige regelen te schrijven, waarde zoon; want niets zou noodlottiger voor u zijn dan de waan dat uwe betrekking bezwaarvol was. Neen, mijn zoon; met eenige behendigheid slechts, — want die moet men bezitten — is niets gemakkelijker dan minister te wezen. In een constitutionelen staat is het niet ongemakkelijker dan in een' anderen; maar het is er wel pikanter. Gij ducht de zoogenaamde »Vertegenwoordiging," mijn zoon; gij ducht die zeer ten onregte. Een behendig minister doet met eene Vertegenwoordiging, wat hij wil. Zijn stelsel, of wat hij zijn stelsel gelieft te noemen, zijne wetten, zijne bepalingen, alles nemen zij aan, wanneer hij slechts weet hoe hij hen behandelen moet. Op zeer weinige uitzonderingen na, mijn zoon, zijn alle menschen marionetten; allen gehoorzaam aan een draadje, waaraan zij, vaak zonder het te vermoeden, zijn gehecht. Weet slechts dat draadje te vatten, en zij manoeuvreren niet volgens *hunnen* maar volgens uwen wil.

Gij weet, mijn zoon, hoe lang ik minister was, en hoe mij door de Vertegenwoordiging nooit iets werd geweigerd. Gij weet hoe al mijne voorstellen voor uitmuntend doorgingen, hoe ik zelf voor een genie werd gehouden. En echter, u kan ik het wel zeggen, mijn zoon: ik was volstrekt geen genie. Ik was eigenlijk dom en wispelturig. Maar ik zorgde dat er aan mijn departement ijverige en kundige mannen waren; en had ik dan het een of ander voorstel te doen of plan te ontwerpen, dan bepaalde ik mij nooit bij één voorstel of plan, maar nam er een half dozijn tevens voor; alzoo kon ik zeer gevoegelijk aan den eenen commies zeggen: werk mij dit plan eens uit; aan den anderen: stel hieromtrent eens iets op. Ieder hunner vleide zich gevleid dat *hem* zulks, en steeds onder geheimhouding, — ten einde, naar ik zeide, 's lands plannen niet wierden gedivulgeerd en de ontwerpers vrij van allen vreemden invloed zouden kunnen werken, — opgedragen werd; iedereen vond dat de minister niet *alles* doen kon, niemand wist dat de minister eigenlijk *niets* deed. Wijders zorgde ik dat mijne werkers behoorlijke gratificatiën en ridderorden kregen. Geen mijner commiesen of hij was ridder van den Witten Zwaan.

Doch gij ziet tegen geen *werk*, gij ziet slechts tegen de *vertegenwoordigers* op. Welnu hoor. Toen ik aan het bestuur kwam, was het sinds eenigen tijd mode geworden te beweren dat de staat bankroet ging en dat er volstrekt moest worden bezuinigd. Nu had ik echter, alvorens minister te worden, mijne ambtgenooten beloofd, dat er niet bezuinigd worden zou. Bezuinigd zou er dus niet worden, maar dit belette mij niet over bezuinigingen *te spreken*. Bij mijne eerste verschijning in het midden der Vertegenwoordiging zeide ik: Grootmagtige heeren! (dit was de titel mijner Vertegenwoordigers) Grootmagtige heeren, In den toestand waarin zich 's lands schatkist bevindt, zullen er bezuinigingen noodig wezen; ik reken op uwe medewerking om die te helpen daarstellen; uw ijver, uwe belangelooze vaderlandsliefde zijn mij, gelijk aan ieder weldenkende, bekend. Deze rede trof doel; nu vreesde ieder *hunner* in zijn hart dat ik te veel zou gaan bezuinigen; hij zag zich, zijn' zoon, zijn' schoonzoon of zijn' neef reeds op half traktement. Hij had altijd wel over bezuiniging gedeclameerd in de Kamer; maar toen wist hij zeer goed dat men hem niet aan zijn woord nemen zou. Nu echter werd hij bang; want hij kende mij nog niet. Mijn tweede werk was, mij zelven eene toelage van 20,000 baggen, (eene bag staat gelijk met eenen Nederl. gulden) toe te leggen, ten einde de heeren Vertegenwoordigers van tijd tot tijd een behoorlijk diné te kunnen geven. Daardoor reeds kreeg ik al de gastronomen uit hun midden op mijne hand; want niet alleen dat ik hun nu en dan een keurigen maaltijd gaf; maar als er een mijn champagne of eene getruffeerde pastei had geprezen, zoo zond ik hem den volgenden dag eene mand champagne of eene geurige pastei, »uit eene bezending die ik juist had ontvangen." — Dit waren grootendeels de Vertegenwoordigers die nooit redevoerden, maar altijd volgens de »inspraak van hun geweten" stemden. Dat zij eigenlijk slechts stemden volgens de inspraak mijner schotels en flesschen, dit wisten *zij* niet. Maar *ik* wist het, en daarvoor had ik gezorgd.

Niet allen echter, zelfs niet de meesten waren gastronomen. Maar schier allen wenschten een post voor zich, hun' zoon, hun' schoonzoon, hun neef, of iemand die hun schoonzoon of neef moest worden. Deze wensch was de algemeene draad mijner marionetten. Een tijd lang, niet al te lang echter, spiegelde ik hun een post voor; dan liet ik er hun een geven waarvoor zij het minst waren geschikt. Daardoor namelijk bleven zij steeds in mijne hand. De onkunde of zorgeloosheid van den betrokken persoon maakte dat hij menigwerf feiten beging; dit deed ik dan uiterst beleefd en eventjes slechts opmerken, met bijvoeging dat zulks niets was nu men te doen had met een' *welwillenden* minister, die zich overtuigd hield van hunne *goede gezindheid*, maar dat in andere gevallen.... Neemt gij nu in aanmerking dat schier al mijne Vertegenwoordigers ambtenaren waren, of onderscheiden voordeelige postjes bezaten; dat zij schier allen zoons, broeders, neven en andere verwanten hadden die of reeds waren voorzien (op bovengemelde wijze), of nog op voorziening hoopten, dan begrijpt gij ligt wat aanhang ik mij daaronder maakte.

Ook waren er eerzuchtigen bij, die kwijnden van begeerte om ridder of kommandeur van den Witten Zwaan te worden. Er waren er bij die geadelijkt wenschten te zijn. Anderen hadden andere ijdelheden. Deze tintelde reeds van blijdschap als een minister hem de hand gaf; aan zoodanigen gaf ik mijne beide handen, of drukte de zijne in de mijne. Ik vroeg hem naar zijne achtenswaardige vrouw en lieve kinderen; naar zijne praktijk, naar zijn handel, naar zijne fabriek, naar zijne plantsoenen. Ik deelde hem het een of ander geheim vertrouwelijk mede. Kortom, ik nam hem geheel voor mij in. Was in een volgend jaar zijne ijdelheid toegenomen, en vergenoegden hem mijne beide handen zelfs niet meer, dan liet ik hem naar een hoffeest gaan en zorgde dat hem daar eene vorstelijke hand toegereikt werd. Of ik liet hem vragen aan een diné ten hove, waar hij dan eene plaats kreeg naast een der prinsen of prinsessen, wier getal toen legio was; en dan gaf prins PAULUS hem eene unevel mede voor zijn dochtertje, of prinses PIETERNELLA eene juwelen bloem, die aan haar servet had gestoken, voor zijne *waarde* of *waardige* vrouw. Zoo iemand, begrijpt gij, was in den hemel, en kon er niet aan denken om te stemmen tegen eenig voorstel der verhevene regering.

Anderen waren verwaand, hadden hooge meening van zich en hunne verdiensten, hadden brochures of boeken geschreven. Welnu, op zoodanig werk zorgde ik dat van regeringswege *ingeteekend* werd. Ik sprak hem over zijn werk, maakte eenige bescheidene bedenkingen, en liet mij door hem inlichten en overtuigen dat ik ongelijk had. Daarop bedankte ik hem voor zijn *leerrijk* onderhoud. Spoedig daarna kwam hem ter ooren dat hij op mijne aanbeveling lid was geworden van het Vorstelijk Instituut van Wijsheid, of wel curator eener Hoogeschool; ja zelfs dat zijne verdiensten buiten lands waren verkondigd, ten gevolge waarvan het een of ander vreemde Genootschap of Instituut hem tot medelid benoemd had (onze regering deed zulks *vice versa* voor vreemde geleerden).

Eenige weinigen ook waren vroom. Geen bezwaar. Met deze sprak ik over de beginselloosheid der eeuw. Over de minachting waarin, helaas, *godsdienst en troon* (dergelijke woorden koppelde ik altijd zamen) meer en meer vervielen; over den heilloozen invloed van *ongodsdienstige en revolutionaire denkbeelden;* over de zucht naar nieuwigheid en verandering in *kerk en staat;* ik drong sterk aan op vasthouding aan de *leer en de beginselen* onzer vaderen; dan werd ik ernstig, gemoedelijk, plegtig. Ik sprak van de verpligting der menschen jegens hunnen Schepper en van die der burgers jegens hunnen vorst. Ik verhief de voordeelen van een zachtmoedig, nederig, vertrouwend en geloovig karakter; sprak van de vreedzame dagen die men zich hierdoor reeds op aarde verschaft, van de belooning die men deswege in een beter leven had te wachten. Dan vroeg ik hem naar zijne dominé's of pastoors, en of zij ook eene toelage, wat kindergeld, of een' hulpprediker behoefden; ik raadpleegde hem over eene nieuwe kerk welke de regering voornemens was in zijne gemeente (of zoo

dit niet noodig was, in eene andere gemeente, waar men reeds lang daarnaar gezucht had) te doen bouwen. — Hij luisterde met innige zalving naar mijne woorden; hij zou er eene gewetenszaak van gemaakt hebben, ooit een advies of eene stem uit te brengen waardoor hij welligt de zuilen van Kerk en Staat had kunnen schokken, waardoor hij de poort had kunnen openen voor onchristelijke en revolutionaire begrippen.

Zoo wist ik mij steeds meester te maken van het draadje waardoor ieder naar goeddunken kon worden geleid.

Soms had dit eenige moeijelijkheid in, wanneer ik met een geheel onbekend persoon te doen had. Zoo was b. v. eens een zekere heer BLEISER tot Vertegenwoordiger benoemd, ergens uit het platte land of een uitgestorven stadje, eene achterbuurt althans was het. Ik wist volstrekt niet, en kon maar niet te weten komen wat mensch die heer BLEISER was. Niemand kende hem; meer dan dat hij BLEISER heette, wist niemand van hem. Wel! zeide ik onder de thee aan mijne vrouw, ofschoon het mij op een paar vertegenwoordigers niet aankomt, dien onbekenden BLEISER wil ik nu juist eens ter mijner dispositie hebben. Wie die BLEISER dan ook zijn moge, ministerieel *zal* hij wezen.

BLEISER komt aan, met de diligence, vergezeld van zijne vrouw, zonder knecht of kamenier. Hij was dus óf niet rijk óf een eenvoudig mensch. Hij neemt een paar gewone kamers. Den volgenden dag zend ik hem eene invitatie om bij mij te eten. Nu ontvang ik zijne visite, hij bedankt mij voor mijne vriendelijkheid. *Ik:* 'T is anders nog de regte tijd niet voor dinés, mijnheer BLEISER; het wild moet nog beginnen, en wij hebben nog geene versche truffes. *Hij:* Voor mij, Uwe Excellentie gaat niets boven een eenvoudigen burger pot; ik eet nooit van die lekkernijen en drink niet dan gewonen wijn. *Ik* (ter zijde: dus zullen hier mijne pastijen en champagne geen effect doen. Luide:) Mijn waarde heer BLEISER, ik plagt te denken gelijk gij; thans echter heeft mij de gewoonte medegesleept; aan het hof moet men wel anders leven dan op het land; gelukkige landbewoners! gij leeft op het land, mijnheer BLEISER? *Hij:* Ik woon te .... Narendam (geloof ik, enfin een nietig stadje). *Ik:* O ja, mijnheer BLEISER, dat weet ik wel, maar des zomers... *Hij:* Ja dan ben ik buiten. *Ik:* En maakt werk van landbouw, veeteelt, kweekerijen? *Hij:* Neen. — *Ik:* (ter zijde: dus ook deswege niet te complimenteren. Luide:) Die kleiner steden mogen in het materiële achterstaan bij grooter, moreel hebben zij dikwijls veel voor. Godsdienstige gevoelens... *Hij:* Ja, die godsdienstige gevoelens, dat mag wel zoo wezen. Dat is overigens meestal toch maar lak. *Ik* (ter zijde: dus ook niet vroom. Hm. Hm. luide:) Hoe gaat het daar, mijnheer BLEISER, met de opvoeding der kinderen? *Hij:* Zoo tamelijk. Wij hebben er eene redelijke school. Mijn jonge leert nu latijn; later moet hij naar de academie. *Ik:* Wel zoo, mijnheer BLEISER, reeds een zoon die latijn leert! dat had ik niet gedacht! Daartoe zaagt gij mij nog te jong uit. Maar bij de BLEISERS begint men vroeg latijn te leeren. En dan leidt gij hem op ... voor de diplomatie? *Hij:* De hemel beware! diplomatie! .. dat is goed voor den adel; maar wij eenvoudige burgers .. *Ik:* Verdienste adelt, mijnheer BLEISER; dit was altoos zoo en is het nu vooral; en wat den titel betreft, onze regering is steeds bereid om waardige mannen in den adelstand op te nemen. Ik kan u verzekeren, mijnheer BLEISER, dat bijaldien een welgezind Vertegenwoordiger b. v. daartoe slechts de minste begeerte koestert... *Hij:* Zeer goed voor hen die daarnaar hunkeren, ik althans zou nooit jonkheer *willen* worden, ik schaam mij mijne vaderen niet, en als mijn jonge het ooit in de hersenen kreeg, joeg ik hem liever de deur uit. *Ik:* *Edele* gevoelens, mijnheer BLEISER! *Echt* Nederlandsche gevoelens (hem de hand vattende) met zulk een man kennis te maken, strekt mij tot een *waar*, tot een *hoog* genoegen. (Ter zijde: Dus niet eerzuchtig ook! 't wordt moeijelijk.) Zoudt gij niet kunnen besluiten om in betrekking te komen, mijnheer BLEISER? *Hij:* Ik wil geen post hebben, Uwe Excellentie; ik heb geld genoeg, en wil onafhankelijk blijven. *Ik:* Dan moeten wij wachten op uw' zoon? *Hij:* O daarmede is nog tijd, en, volgt hij mijnen raad, dan bemoeit hij zich ook niet met posten. *Ik:* (wel drommels, geen gastronoom, niet vroom, niet ijdel noch eerzuchtig, geen posten!) Mijnheer BLEISER, mag ik u soms kaartjes aanbieden om de verschillende Museum's, Paleizen en andere merkwaardigheden te bezoeken? *Hij:* Dit hebben wij alles bezigtigd, mijne vrouw en ik, bij ons huwelijks-reisje. Het eenige dat ik nog wel eens zou willen zien, is het ballet; dat beviel mij *regt!* maar het is zoo moeijelijk alsdan goede plaats te krijgen. *Ik:* (aha!) Ah! mijnheer BLEISER, het ballet, ja dat is ook mijne geliefkoosde uitspanning. Maar wel is het moeijelijk er plaats te krijgen; en zonder *goede plaats* heeft men er *niets* aan. Zoo iets moet men *goed* zien, en *op zijn gemak* zien. Ik hoop evenwel, vooral ook voor mevrouw BLEISER, dat er zich eene gelegenheid zal opdoen. Mag ik u verzoeken, mijnheer, mijn respect te betuigen aan mevrouw BLEISER? — Hierop boog ik; hij ging heen. Dadelijk laat ik den directeur der opera aanzeggen, dat er den volgenden avond *par ordre* het ballet *Le diable amoureux* moet worden gegeven.

Des morgens schrijf ik aan den heer BLEISER het volgende biljet: » De minister van ... en mevrouw .... hopen dat de heer en mevrouw BLEISER hun wel de eer zullen willen aandoen dezen avond eene plaats in hunne loge aan te nemen, ter bijwoning van het nieuwe ballet *Le diable amoureux*, hetgeen de algemeene toejuiching der kenners wegdraagt, en *op order* zal worden gegeven. In geval van gunstig antwoord, zullen zij het genoegen hebben, den heer en mevrouw BLEISER ten half acht te komen afhalen."

Toen wij des avonds bij de BLEISERS kwamen, biggelden er tranen van dankbare vreugde in hun oog. Bij de twee roode dahlia's, waarmede zij gekapt was, had mevrouw BLEISER zeker inwendig gezworen, dat BLEISER-lief mij nooit iets weigeren zou. En BLEISER heeft mij dan ook nimmer iets geweigerd.

Doch welligt, mijn zoon, — want ik wil mijn brief zoo volledig mogelijk maken — welligt zegt gij: Maar men vindt toch altijd eenige mannen, die de belangen des lands waarlijk ter harte nemen, wien hunne bezworen verpligting ernst is, welke men nooit overhalen kan. Men vindt er velen, mijn zoon, die zich zoo aanstellen; doch verre de meesten dezer willen slechts eenen hoogen prijs. Voor hen hebben wij dan ook de kommandeurslinten en grootkruisen, de titels van baron en graaf; hun belooven en geven wij de hooge posten. Hun toonen wij steeds eene gouverneurs-plaats, eene portefeuille in het verschiet. Moet het — in een beslissend oogenblik — wij polsen er een, hoe ongeschikt ook voor die betrekking, of hij gouverneur-generaal der goudmijnen (iets dat ongeveer gelijk staat met gouverneur-generaal van Indië in Nederland) zou willen wezen? Hij duizelt van vreugde, en bijt, bedwelmd, aan het aas. Nu is hij gecompromitteerd bij de oppositie. Zijn masker is gevallen; hem schiet niets meer over dan zich op genade over te geven, en, ministerieël geworden, af te wachten wat men hem toevoegen wil.

Maar eindelijk, het is waar, vindt men nog soms twee of drie mannen, van onwrikbaar hoofd en hart, welken het om een politisch stelsel te doen is, en op wier fierheid of deugd alles afstuit. Welnu deze, vooral, moet gij in de Vertegenwoordiging houden; alles moet door uwe gouverneurs worden aangewend om hen immer te doen herkiezen; want deze zetten uwe vertegenwoordiging luister bij. Zij zijn het, die er een schijn van onafhankelijkheid aan geven. Zonder hen zou men uwe Vertegenwoordiging mistrouwen; hunne deugd of verdienste is derzelver hechtste steun. Zij brengen u niet dan voordeel aan; want of zij met een vijf- of zestal anderen u bestrijden, wat deert het u? genoeg dat gij de groote meerderheid hebt. Steeds alle stemmen voor u te hebben, zou noodlottig zijn. Wacht u daarvoor als voor een der gevaarlijkste klippen die een constitutioneel minister ontgaan moet. De natie mag vooral niet vermoeden dat hij de Vertegenwoordiging omgekocht heeft.

Dit alles behartigende, mijn zoon, zult gij [illegible] baasd zijn over de gemakkelijkheid van in een constitutioneel land minister te wezen; en na een [illegible]tigtal genoegelijke jaren in die betrekking rustig hebben doorgebragt, deelt gij welligt aan uw[en] zoon de lessen mede van uwen vader.

Buitenlandsche berigten.

RUSLAND en POLEN.

Warschau, 21 *sept*. Z. M. de keizer bragt den [illegible] van eergisteren in het kamp door, kwam gisteren na[...] dag weder in het paleis Lazienki aan, en aanvaard[de] den nacht de terugreis van Warschau naar St. [Peters]burg. (*P. St.* [...])

OOSTENRIJK.

Weenen, 21 *sept*. HH. MM. de keizer en de kei[zerin] zijn van hunne reis naar Stiermark en Opper-Oost[enrijk] gisteren middag in gewenschte gezondheid terugge[keerd]. (*P.* [...])

PRUISSEN.

Berlijn, 21 *sept*. De minister van financiën [heeft] onder dagteekening van 15 augustus, aan alle di[recteu]ren der belastingen in de provinciën de navolg[ende] circulaire gerigt, betrekkelijk het rabat van 20 [pCt.], hetwelk aan de groothandelaars in wijn toegestaan [is] op wijnen, uit het buitenland ingevoerd: »Daar het [han]delsverdrag met de Nederlanden van 21 januari 18[..], alsmede de handelsverdragen met de vrije en [Hanze]steden Hamburg en Bremen, respectivelijk van 1[.] december 1839 en 4 juli 1840 met het einde [des] jaars vervallen, zoo treedt opzigtens den invoer [van] wijn uit het buitenland, met den 1sten januari [...] staande de vorige staat van zaken weder in [...] leven, [ten] gevolge waarvan het rabat van 20 pCt., aan de in[landsche] wijnhandelaren toegestaan, op de hoeveelheid [van] ten minste 25 okshoofden tevens ingevoerden wijn, sl[echts] dan toepasselijk is, wanneer de wijn onmiddellijk [uit] het land, hetwelk dezelve voortbragt, ingevoerd, en [het] bewijs daarvoor op de voorgeschreven wijze ge[leverd] wordt. Ik noodig u uit de groothandelaars in wijn [hiervan] van kennis te doen geven, opdat zij bij tijds [...] maatregelen dienaangaande kunnen nemen.

(*Postamts*[...])

Dusseldorp, 25 *sept*. De Hollandsche minis[ter van] justitie, de heer *van Maanen*, is hier gisteren d[oorge]reisd. Hij was in het *Breidenbacher Hof* afge[stapt]. Naar men verneemt, gaat hij naar Berlijn, om [bij den] graaf *van Nassau* te blijven. ([...])

FRANKRIJK.

Parijs, 26 *sept*. Heden zijn wederom zeer vele [per]sonen, welke bij de jongste zamenscholingen in hecht[enis] genomen waren, door de correctionele regtbank [...] tot vijf dagen gevangenis veroordeeld. Een der [schrij]vers van het *Journal du Peuple*, ten wiens huize eene menigte vuur- en andere wapenen gevonden [zijn], is tot vijftien maanden gevangenis, 100 franken [boete] en een jaar toezigt gecondemneerd.

De koning en het gansche hof bevinden zich op [dit] oogenblik te Compiègne, ten einde gedurende eenige dagen de evolutiën van de nabij die plaats gecampeerde troepen bij te wonen en eenige nieuwe vaandels [uit te] deelen.

BELGIE.

Brussel, 27 *sept*. Een roomsch katholijk dag[blad] had reeds aangekondigd, dat sommige verloopen [per]sonaadjen, zich orangisten noemende, de september[-] feesten hadden willen te baat nemen, om, in naam [der] Nassau's, eenen aanslag te beproeven. Deze zonder[linge] zamenzwering, aan welke iets waars is, was, zoo [men] ziet, niet wel geheim gehouden, en de uitjouwing van het publiek zouden er beter aan hebben nog [ge]daan, dan alle mogelijke politiën der wereld. In[tus]schen zijn gisteren strenge voorzorgsmaatregelen [geno]men; de troepen zijn tot twee ure des morgens in de kazernen geconsigneerd gebleven; het geschut [was] in batterij gezet om, in het noodige geval, te k[un]nen werken; de guides hebben hunne paarden op[ge]zadeld moeten houden en de jagers van Chas[seurs] hebben den ganschen nacht rondom het stadhuis [de] wacht betrokken. Er was nog eene grootere voor[...]

genomen; om de bevolking te nopen binnen het Park te blijven, heeft men den geheelen dag de militaire muzijkkorpsen doen spelen, ofschoon zulks niet in het programma was aangekondigd. — Eerst ten twee ure des morgens is de bezorgdheid geweken en de consignes opgeheven.

De laatste feestdag is zeer wel afgeloopen. Men heeft dankbaar de bemoeijingen erkend, door het ministerie aangewend, om op eene waardige wijze de vaderlandsche verjaarfeesten te vieren.

De illuminatiën in het Park zijn luisterrijk geweest. Eene ontelbare volksmenigte was op de been om het prachtige schouwspel te genieten. Onder de volksgroepen werd de *Brabançonne* herhaaldelijk en daverend luide gezongen.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 27 sept. Men verneemt, dat de Eerste Kamer heden de voordragt tot bespoedigden overgang van de uitgestelde in werkelijke schuld heeft *aangenomen;* evenzeer als de voordragt, betreffende de intrekking en de aflossing van schuld over 1841; doch dat daarentegen de gemelde Kamer de voordragt, houdende instructie van de algemeene rekenkamer, met 12 tegen 8 stemmen heeft *verworpen*. — De beraadslagingen daarover hebben zeer lang geduurd.

— Tengevolge van het verleende eervol ontslag aan den baron *Verstolk van Soelen*, als minister van buitenlandsche zaken, en de weigering van den baron *van Zuijlen van Nyevelt*, om zich tijdelijk met de portefeuille van dat departement te belasten, is, naar men verneemt, die portefeuille aan onderscheidene staatslieden aangeboden. Tot dusverre schijnt geen derzelven geneigdheid te betoonen, die taak op zich te nemen, tenzij er aan eenige door hen op den voorgrond geplaatste wenschen voldaan worde. Er zijn vele geruchten in omloop van de aanstaande aftreding van eenige ministers. (*Handelsb.*)

— De afdeelingen van de Tweede Kamer zijn heden weder over verschillende ontwerpen vergaderd geweest. Morgen zal de centrale afdeeling bijeen komen. Tegen het einde der week ziet men de beraadslagingen te gemoet over het ontwerp van wet, betrekkelijk de zaken der maatschappij van weldadigheid, en over dat nopens de magt der hooge en andere heemraadschappen, enz. Ten aanzien van de staats-begrooting, is het gerucht in omloop, dat dezelve ingetrokken en in de volgende zitting door eene begrooting voor slechts een jaar, vervangen zou worden; terwijl alsdan in het begin van 1842, een nieuw voorstel der begrooting over 1843 en 1844 zou worden gedaan.

— Door den Hoogen Raad zijn verworpen de voorzieningen in cassatie, ingesteld door *Peter Uijen* en *Aaltje Wolsheimer* of *Wolstein*, welke beide door het hof van Gelderland, de eerste wegens aanrandingen en beroovingen op den openbaren weg, na reeds vroeger tweemaal wegens misdaad te zijn veroordeeld geweest, en de laatste wegens moedwillige brandstichting, tot de straffe des doods zijn veroordeeld.

's Gravenhage, 28 sept. Naar men verneemt, zou de tegenstand der Eerste Kamer tegen de door de Tweede Kamer aangenomene wet op de rekenkamer grootendeels zijnen grond vinden in de meening, dat het bewind, bij de beraadslaging van de laatstgenoemde vergadering over dat onderwerp, meer had toegegeven, dat het, in het algemeen belang, had behooren te doen. (*Haarl. C.*)

— Tot lid van de algemeene rekenkamer is, bij besluit van Z. M. van eergisteren, benoemd de heer *Hora Siccama*, en tot lid van den Hoogen Raad de heer *Feith*, zijnde beiden respectivelijk de eerste kandidaten op de door de Tweede Kamer aan den koning aangebodene lijsten van verkiezing.

ARNHEM, 29 september.

Er is iets zeer opmerkelijks gebeurd; de Eerste Kamer heeft het ontwerp van wet op de Rekenkamer afgeslagen. Maar waarom? Verlangde zij, met de achtingswaardige minderheid der Tweede Kamer, eene betere wet, meer waarborgen tegen financiële misbruiken en onwettige uitgaven? Volgens het *Handelsblad* zou men dit moeten gelooven. Of wel vond zij het wetsontwerp te vrijzinnig, meende zij dat de regering te veel toegegeven had? gelijk de *Haarlemsche Courant* de afwijzing verklaart. — Men weet hoe ongaarne, hoe weerstrevend tot op het laatste oogenblik toe, de regering het verlangde *visa* bewilligde. Berouwde deze bewilliging later de regering? Nog steeds zag men de Eerste Kamer, door den koning benoemd, stemmen in den geest der regering. Volgde zij nu ook slechts eene ministeriële opwekking, toen zij het ontwerp in nadere overweging gaf? — De geheimheid der zittingen werpt eenen sluijer over de beweegredenen van het gebeurde. Niemand kent den geest van de individuële leden der Kamer; gissingen omtrent hunne gevoelens kunnen dan ook niet anders dan hoogst gewaagd zijn. Voor ons althans blijft het nog een raadsel waarom de Eerste Kamer het ontwerp afgewezen heeft. — Maar zeer opmerkelijk is in allen geval hare afwijzing. *Of wel* zij wilde meer dan de meerderheid der Tweede Kamer; met derzelver 25 kundige en vooruitziende leden wilde zij eene voldoende, volledige en geruststellende wet; *Of wel* zij stelde zich, omtrent eenen waarborg van het uiterste belang voor de natie, en waarop algemeen levendig wordt aangedrongen, in oppositie niet slechts met de wijzinnigste maar ook met de ministeriëelste leden zelven der Tweede Kamer. In dat geval zouden de 14 leden der Eerste Kamer (die de meerderheid uitmaakten) schier tegenover de geheele natie staan. —

— Als eene bijzonderheid bij de stemming over het bedoelde wetsontwerp, in de Tweede Kamer, voorgevallen, doet een onzer correspondenten opmerken, dat de stemmen toen eigenlijk hebben gestaakt; want, zegt hij, "als men van de 30 voorstemmers de meerderheid van 5, die beslist heeft, wel beschouwt, dan moeten zij als niet *vrij zijnde* er worden afgerekend. Eene stem van den president (deze stemt nimmer tegen), eene van den minister SCHIMMELPENNINCK (deze stemt *thans* alles toe) en drie van de leden van den raad van state." — Wij erkennen dat wij ons niet herinneren den *tegenwoordigen president*, Jr. BACKER, ooit tegen eenig voorstel der regering te hebben hooren stemmen. Van andere presidenten echter herinneren wij ons dergelijke voorbeelden wel. Aangaande den minister en de drie staatsraden, geven wij volkomen toe dat zij, leden der regering, bezwaarlijk kunnen worden beschouwd als *vrij zijnde* om tegen de regeringsvoordragten te stemmen.

Mengelwerk.

Processen-verbaal van de beraadslagingen der Afdeelingen over de elf wetsontwerpen tot vaststelling der tien hoofdstukken van de begrooting voor 1842 en 1843, en der onvoorziene uitgaven gedurende dezelfde jaren.

(*Vervolg van n°. 192.*)

DERDE AFDEELING.

Zitting van 25 augustus 1841.

Tegenwoordig de heeren: TROMP, onder-voorzitter; VAN MEEUWEN, GEVERS VAN ENDEGEEST, JUNIUS VAN HEMERT, LUYBEN, VAN WELDEREN RENGERS, VAN EES, BUMA, LUZAC, voorzitter. (De heer HUIDEKOPER is uit hoofde van ongesteldheid afwezig.)

Bij een algemeen overzigt van de begrootingswetten en de daartoe betrekkelijke opgaven en berekeningen, is het aan de afdeeling met leedwezen gebleken, dat er weder eene doorgaande verhooging van het cijfer van zeer vele posten plaats heeft gevonden, en, alles te zamen genomen, voor 1842 en 1843 eene som gevorderd wordt, welke, naar het oordeel van vele leden, de krachten der natie verre overtreft, en ook niet anders kan bestreden en gedekt worden, dan door eene bijeenvoeging van inkomsten, waarvan een goed deel tot de onverwachte toevallige baten en de gewis onzekere revenuën der Overzeesche bezittingen behoort. Men was daarom van gevoelen, dat er hooge noodzakelijkheid blijft bestaan tot het invoeren van krachtdadige bezuinigingen; en één lid was bepaaldelijk van gedachten dat de ministers opzettelijk, gezamenlijk en spoedig tot het overwegen en daarstellen van eene algemeene vermindering der uitgaven hunner departementen moeten overgaan.

Men drong des te ernstiger bij deze gelegenheid op meerdere bezuinigingen aan, omdat hier nu geene kwestie meer is van eene transitoire begrooting, van eene zoodanige welke met eene kredietwet is gelijk te stellen, — maar het integendeel hier de beoordeeling en aanneming geldt eener begrooting die twee jaren omvat, en welke men gehoopt had als een voorbeeld voor volgende jaren te kunnen beschouwen.

Een lid, aan wien de belangrijke vermeerdering van vele posten ook zeer in 't oog gesprongen was, oordeelde dat het tijdsbestek om deze begrootingen voor 1842 en 1843 nog in den loop dezer zitting behoorlijk te onderzoeken en af te doen, te kort was, en dat het beter ware, nu slechts eene begrooting voor 1842 vast te stellen, om den geregelden loop der tweejarige begrootingen eerst met die voor 1843 en 1844 te beginnen, en de ontwerpen hiertoe in de aanstaande zitting na october in te leveren. Hij moest opmerken, dat bij de aanbieding van deze wets-ontwerpen aan de letter van art. 123 der grondwet *ook niet* voldaan wordt, daar de aanbieding geen jaar te voren plaats heeft gehad; en eene *laatste* eenjarige begrooting voor 1842 den weg zoude banen, om volkomen en voor altoos in het goede voetspoor te kunnen geraken. Hem dacht dat de regering en de Staten-Generaal aldus ook den noodigen tijd zouden bekomen, om beter dan nu, bij een zoo ras naderend einde der zitting, met alle zorgvuldigheid eene met onze tegenwoordige omstandigheden overeenkomende tweejarige begrooting te zamen te brengen, voor te dragen en te overwegen. Dit denkbeeld ontmoette weinig bijval in de afdeeling, en eenige leden verklaarden zich stellig tegen dien wensch: zij konden niet goedkeuren, dat men weder van den grondwettigen weg, bij deze voordragt, naar hun oordeel, zoo goed als de omstandigheden dit mogelijk maakten gevolgd, zoude afwijken, en begrepen dat eene eenjarige begrooting noch met den geest, noch met den letter onzer grondwet zoude strooken: zij verlangen daarom dat met het onderzoek der aanhangige wets-ontwerpen voortgegaan worde.

Het vroeger bedoelde lid verklaarde hierop nog, dat op zijne eventuële opinie omtrent de aannemelijkheid der begrootings-wetten, de finale afloop der beraadslagingen over het ontwerp, houdende eene nieuwe instructie voor de algemeene rekenkamer, aanmerkelijken invloed zal hebben, en hij hoopte dat in dezelve nog door de regering die verbeteringen zullen gebragt worden, op welke bij de Kamer, bij het later onderzoek van het gewijzigd ontwerp, nog is aangedrongen. In het uitdrukken van dit verlangen, werd het bedoelde lid door vele leden der afdeeling ondersteund.

De meerderheid der leden betuigde dat het haar leed heeft gedaan dat, ofschoon hier en daar in den vorm eenige meerdere specificatie en duidelijkheid wordt aangetroffen, de regering echter aan het nog in den vorigen jare zoo algemeen en zoo uitdrukkelijk geuit verlangen niet heeft voldaan, om bij de begrooting behoorlijk op te geven waarvoor de uitgaven worden gevraagd, noch met een woord toe te lichten waarom sommige posten hooger moeten, andere lager kunnen worden geraamd; ja, dat er soms geheel denkbeeldige designatiën voor zeer belangrijke posten worden gegeven. Deze leden zeiden, dat de ministers alzoo de Staten-Generaal buiten de mogelijkheid stellen aan het hoofddoel hunner verpligtingen te kunnen beantwoorden, en hierdoor ook te beletten, dat de rekenkamer aan de zoo nuttige voorschriften van de artikelen 23 en 24 der project-instructie, met eenige vrucht voor het vervolg zal kunnen voldoen. — Deze leden verlangen, dat de uitgaven van ieder departement onder zeer veel vermeerderde artikelen, bij de ramingen, zullen worden voorgedragen, opdat de rekenkamer de Staten-Generaal volledig zal kunnen voorlichten, of iedere gebragte en geraamde uitgave inderdaad dien conform heeft plaats gehad. Zij oordeelen dat, bij den aanvang eener nieuwe regering, na de herziening der grondwet, bij eene aanstaande betere inrigting der rekenkamer, en bij eene eerste begrooting voor twee jaren, welke tot eene zoo bedenkelijke hoogte heeft moeten klimmen, de door hen bedoelde meerdere specificatie allezins noodzakelijk is. Eenige leden ondersteunden, in het algemeen, dit verlangen naar meerdere uiteenzetting der posten; andere verklaarden geene meerdere uitbreiding bij de gedrukte ramingen, te verlangen, daar zij nu uit de overgelegde geschrevene staten genoegzame ophelderingen vermeenden te kunnen vinden; zij geloofden dat deze stukken ook bij de rekenkamer niet onbekend zullen blijven, en deze zich alzoo genoegzaam in staat zal bevinden geheel aan hare verpligtingen te voldoen. Sommige leden verlangden stellig dat de overgelegde staten voortaan zullen gedrukt worden; het onderzoeken en nazien derzelven door 58 leden, in 5 sectiën verdeeld, te gelijk met het beoordeelen dezer wets-ontwerpen werkzaam, wanneer slechts *één* afschrift voorhanden is, moest geheel ondoelmatig, ja bijna onmogelijk geacht worden.

Twee leden hebben de denkbeelden, welke de beschouwing der begrootingswetten voor 1842 en 1843 bij hen heeft uitgelokt, aan de afdeeling kenbaar gemaakt bij eene nota, aan de leden voorgelezen en bij dit proces-verbaal gevoegd. Zonder zich over de beschouwingen en redeneringen, in die nota vervat, eenigzins uit te laten, hebben de overige leden der afdeeling echter verklaard, het bij dezelve geopperd verlangen eener herziening der grondwet niet te deelen.

De nota luidt als volgt:

» Twee leden der derde afdeeling merken aan, dat, hoezeer de uitgaven der voorgestelde tweejarige begrooting in deliberatie komen vóór dat de middelen tot dekking daarvan aangenomen zijn, de aard der zaak evenwel medebrengt, dat het beloop dier uitgaven geregeld worde naar het vermoedelijk bedrag der inkomsten, welke men zich redelijkerwijze meent te kunnen voorstellen.

» De uitgaven worden geraamd op *f* 71,338,103.65, en dezen moeten gevonden worden uit verschillende bronnen, waarvan de opbrengst geraamd wordt op *f* 71,353.551,92.

» De vraag is derhalve, in hoeverre men op die bronnen van inkomsten kan rekenen? 1°. in verhouding tot het belastbaar vermogen der natie, en 2°. met betrekking tot de Oostindische bezittingen, waarvan eene aanzienlijke bijdrage verwacht wordt.

» Wat het *eerste* betreft, zonder den aard der verschillende middelen van belasting voor alsnog te behandelen, kan men vaststellen, dat verscheiden dier middelen thans met al te veel opcenten overbelast zijn geworden. Die buitengewone opdrijving der middelen moge in tijd van oorlog door de noodzakelijkheid geboden worden, maar die overbelasting kan, ten aanzien van verscheiden middelen, welke inzonderheid op de minder vermogende klasse der maatschappij drukken, niet bij voortduring blijven bestaan tot het vinden van gewone uitgaven, zonder het grootste ongenoegen, met al de hoogstbedenkelijke gevolgen daarvan, te verwekken; het schijnt derhalve noodig de gewone uitgaven zoo te regelen, dat die al te drukkende opcenten, voor nu en voor het vervolg, zoo veel mogelijk worden verminderd.

» Ten aanzien van het *tweede punt* wordt aangemerkt, dat die thans geheven wordende opcenten, met de middelen zelven, nog niet eens toereiken om de voorgestelde uitgaven te dekken; terwijl er bij de raming der inkomsten bovendien nog gerekend wordt op twaalf millioen gulden uit de Oostindische bezittingen; namelijk: op $6\frac{1}{2}$ millioen onder den naam van *uitkeering van renten*, van kapitalen, quasi ten laste der Oostindische bezittingen genegotieerd, en dan nog op $5\frac{1}{2}$ millioen als een verhoogd batig slot der koloniale administratie ten behoeve van het moederland.

» Maar die inkomsten van twaalf millioen uit de Oostindische bezittingen zijn nog ver te zoeken, althans voor de eerste jaren, nadat de afgetreden koning het departement van koloniën nog bezwaard heeft met eene schuld van ruim veertig millioen gulden, ten behoeve der handelmaatschappij, waardoor wij in de eerste jaren nog omtrent 5 millioen jaarlijks uit de inkomsten der Oostindiën zullen missen; zoodat de Oostindische administratie hier te lande eene overwinst van 17 millioen jaarlijks zal moeten afwerpen, indien de voorgestelde raming van inkomsten ons niet zal teleurstellen.

» Eene nadere beschouwing van den tegenwoordigen toestand der Oostindische koloniën zoude ligtelijk tot het besluit kunnen leiden, dat het roekeloos zijn zoude, op eene bijdrage van 12 millioen jaarlijks van die zijde *zóó stellig* te rekenen, dat de gewone uitgaven daarnaar wierden geregeld.

» Deze omstandigheid, zoowel als het overmatig bezwaar der thans geheven wordende en ook wederom voorgestelde opcenten, leiden tot het besluit, dat het onvermijdelijk noodig is de voorgestelde som van uitgaven aanmerkelijk te verminderen.

» Intusschen bedraagt de rente der publieke schuld, welke onder die uitgaven behoort, op zich zelve reeds ruim $33\frac{1}{2}$ millioen, zoodat er van de geraamde 71 millioen slechts 38 millioen overblijven om al de behoeften van den staat te bestrijden, en op die 38 millioen zal evenwel de bezuiniging moeten vallen.

» Zulk een staat van zaken schijnt bijkans wanhopig; onze pligt vordert maatregelen te nemen, die genoegzaam berekend zijn voor de graviteit der omstandigheden.

» Wij zullen wel de voorgestelde uitgaven overwegen en hier en daar eenige bezuiniging uitlokken, maar die zal ons niet kunnen redden, want het grootste gebrek is daarin gelegen dat het staatsgebouw te hoog opgezet is geworden. In dit opzigt is vereenvoudiging noodig om tot doelmatige bezuiniging te geraken; maar hier staan sommige bepalingen der grondwet in den weg!

» De ministers beloven wel, zich gedurende de eerste twee jaren *onledig te zullen houden met de herziening van verschillende hoogstbelangrijke onderwerpen, om daardoor de grondslagen te leggen tot verbeteringen in het inwendig bestuur;* maar die herziening zal ontoereikend wezen, omdat de ministers, even als wij, aan al de voorschriften der grondwet gebonden zijn; derhalve schijnt het noodig dat die herziening ook tot de grondwet zelve worde uitgestrekt. Het oogenblik daartoe is gunstig, bij den aanvang van eene nieuwe regering; de herziening welke in het afgeloopen jaar onder den afgetreden koning heeft plaats gehad, is, ook in sommige andere opzigten, onvolledig en ontoereikend gebleven. Niets kan de ministers van Z. M. verhinderen om eene nadere voordragt tot meer volledige wijziging der grondwet te doen. Men wenscht de belofte daartoe te mogen erlangen, en zoude in dat geval welligt kunnen besluiten om in de behoeften, des noods van twee jaren, te voorzien, vermits die tijd noodig schijnt te wezen om de wijziging daar te stellen en de gewijzigde bepalingen in te voeren."

De afdeeling is, na het vooruitzetten dezer bedenkingen en gevoelens, tot het onderzoek van de afzonderlijke hoofdstukken der begrooting overgegaan, en heeft op dezelven de navolgende aanmerkingen gemaakt.

(*Vervolg hierna.*)

Correspondentie.

De brief, geteekend M. C. J. P. zal, zoo spoedig mogelijk, worden geplaatst.

Advertentiën.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.